

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YÜKSEK YÖNETİM DENETÇİSİ
(OMBUDSMAN)

Adres: 143, Bedrettin Demirel Caddesi, Kat 3-4 Lefkoşa
Telefon: 22 75 814 - 22 75 954 Fax: 22 88 907

15 Şubat
1999

KKTC Meclis Başkanlığına
Lefkoşa.

38/1996 sayılı Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Yasası'nın Ombudsman'ın çalışma yöntemine ilişkin 16(1) maddesi uyarınca üçüncü çalışma dönemine (1 Temmuz 1998-31 Aralık 1998) ait ekteki raporu saygılarımla takdim ederim.

Nail ATALAY
Yüksek Yönetim Denetçisi
(Ombudsman)

Dağıtım: 1. KKTC Cumhurbaşkanlığı
2. KKTC Başbakanlığı
3. KKTC Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı

Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman)'ın Temmuz-Aralık 1998 Raporu

1997 yılında kuruluş çalışmaları başlatılan KKTC Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesi üçüncü çalışma dönemini tamamlamıştır. Birinci ve ikinci dönem çalışma raporlarımızda bahse konu dönemler değerlendirilmiş, belirtilen dönem içerisinde dairemize yapılan kişisel başvurular ve duyurular ile ilgili bilgiler sunularak rapor konuları özetlenmiş, dairenin basınla ve diğer kuruluşlarla ilişkilerine değinilmiş, sorunlarımız ortaya konularak belirli sonuçlar çıkarılmaya çalışılmıştır. Kolay anlaşılabilirliği sağlamak için ise istatistiki verilere yer verilmiştir.

Temmuz – Aralık 1998 devresini kapsayan üçüncü dönem raporumuzda da benzer bir yöntem izlenerek önceki rapor bilgileriyle karşılatırmalara başvurulmuştur.

Dairemizin kuruluş ve oluşturma çabaları bu dönemde de devam etmiştir. Kadromuzda bulunan 3 baş denetçi ve 7 denetçi kadrosu bu dönem zarfında tümüyle doldurulmuştur. Kadromuzda münhal bulunan üç denetçi kadrosunun Kamu Hizmeti Komisyonunca adayların mülakatları tamamlanarak 3 Ağustos 1998 tarihi itibarıyla atamaları yapılmıştır.

İdari kadromuz ise herhangi bir değişikliğe uğramamıştır ve var olan kadrolarımız hala açık durumdadır.

KİŞİSEL BAŞVURU VE DUYUMLAR

Temmuz-Aralık 1998 döneminde dairemize yapılan kişisel başvuru sayısı 18'dir. Ocak-Haziran 1998 döneminde varolan 26 başvuru ile birlikte 1998 yılı toplam başvuru sayısı 44'e ulaşmaktadır. 1997 yılı toplamı olan 94 başvuru ile birlikte kuruluşumuzdan bugüne kadar geçen devrede toplam 138 başvuru yapılmıştır. Yasamızın 15(1) maddesinde belirtildiği üzere basında çıkan haberler, dağıtım olarak dairemize ulaşan bilgiler ve diğer kaynaklardan elde edilen 13 duyum bulunmaktadır. Böylece 1998 yılında 21 duyuma ulaşılmıştır.

Kişisel başvurularda belirtilen itiraza konu birimler şöyle şekillenmiştir:

Merkezi İdare	:11	%61.11
Kamu Kurum ve Kuruluşları	: 2	%11.11
Yerel Yönetimler	: 3	%16.66
Kooperatifler	: 1	% 5.56
Genel Mevzuat	: -	-
Diğer Konular	: -	-
Yetki alanımız dışındaki konular	: 1	% 5.56
	<u>Toplam:18</u>	<u>%100</u>

1998 yılı tüm olarak değerlendirildiğinde ise;

Merkezi İdare	:14+11=25	%56.82
Kamu Kurum ve Kuruluşları	: 4+ 2= 6	%13.64
Yerel Yönetimler	: 5+ 3= 8	%18.18
Kooperatifler	: 1= 1	% 2.27
Genel Mevzuat	: - -	-
Diğer Konular	: - -	-
Yetki alanımız dışındaki konular	: <u>3+ 1= 4</u>	<u>% 9.09</u>
	<u>Toplam:26+18=44</u>	<u>%100</u>

Merkezi idareye ilişkin başvuruların %57 oranıyla ilk sırada olduğu görülmektedir. Başvuruların bakanlıklar bazındaki dağılımı ise şöyledir:

1. Başbakanlık	: -
2. Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı	: -
3. Dışişleri ve Savunma Bakanlığı	: -
4. İçişleri ve Köyişleri Bakanlığı	: 4
5. Maliye Bakanlığı	: 2
6. Ekonomi Bakanlığı	: -

7. Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Bakanlığı	: -
8. Tarım ve Orman Bakanlığı	: -
9. Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı	: 1
10. Çalışma ve İskan Bakanlığı	: 3
11. Sağlık ve Çevre Bakanlığı	: 1
<u>Toplam: 11</u>	

1998 yılı tüm olarak değerlendirildiğinde ise Merkezi İdare hakkında dairemize ulaşan başvuruların dağılımı şöyledir:

1. Başbakanlık	: 0+0= 0
2. Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı	: 0+0= 0
3. Dışişleri ve Savunma Bakanlığı	: 0+0= 0
4. İçişleri ve Köyişleri Bakanlığı	: 2+4= 6
5. Maliye Bakanlığı	: 0+2= 2
6. Ekonomi Bakanlığı	: 0+0= 0
7. Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Bakanlığı	: 1+0= 1
8. Tarım ve Orman Bakanlığı	: 0+0= 0
9. Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı	: 1+1= 2
10. Çalışma ve İskan Bakanlığı	: 8+3= 11
11. Sağlık ve Çevre Bakanlığı	: 2+1= 3
<u>Toplam: 14+11=25</u>	

Başvuruların büyük bir kısmı değerlendirilmemiş olmakla birlikte ön incelemeler şikayet konularının özellikle Çalışma ve İskan Bakanlığı çerçevesinde yoğunlaştığını göstermektedir. Çalışma ve İskan Bakanlığı ile ilgili şikayetler arasında eşdeğer uygulamaları ve sigortalar konularındaki başvurular dikkat çekerken, Maliye Bakanlığı ile ilgili konularda emeklilik işlemleri ve vergi, İçişleri ve Köyişleri Bakanlığı ile ilgili olanlar arasında ise Kaymakamlıkların görev ve işlevlerine ilişkin şikayetler ön sıralarda yer almaktadır.

Kurum ve Kuruluşlarla ilgili dağılım ise şöyledir:

1. Bayrak Radyo Televizyon Kurumu (Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı)	: 1
2. Genel Tarım Sigortası Fonu (Tarım ve Orman Bakanlığı)	: 1
<u>Toplam : 2</u>	

1998 yılı genelinde ise kamu kurum ve kuruluşları hakkında toplam 6 başvuruya ulaşılmaktadır. Bunlar;

1. Bayrak Radyo Televizyon Kurumu (Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı)	: 2
2. Vakıflar Dairesi (Başbakanlık)	: 2
3. İhtiyat Sandığı (Çalışma ve İskan Bakanlığı)	: 1
4. Genel Tarım Sigortası Fonu (Tarım ve Orman Bakanlığı)	: 1
	<hr/>
	Toplam : 6

Yerel Yönetimlerle ilgili başvurularda ise dağılım şöyledir:

1. Lefkoşa Belediyesi	: 2
2. Gazi Magosa Belediyesi	: 1
	<hr/>
	Toplam : 3

1998 yılı genelinde ise yerel yönetimler hakkında toplam 8 başvuruya ulaşılmaktadır. Bunlar;

1. Lefkoşa Belediyesi	: 1+2=3
2. Gazi Magosa Belediyesi	: 1+1=2
3. Girne Belediyesi	: 1+0=1
4. Lefke Belediyesi	: 1+0=1
5. Paşaköy Belediyesi	: 1+0=1
	<hr/>
	Toplam : 5+3=8

Kooperatiflerle ilgili başvuru Kooperatif İşleri Dairesi ve yetki alanımız dışında olan başvuru ise Emniyet Genel Müdürlüğü ve Başsavcılık hakkındadır.

Yapılan 18 başvurudan 13 başvurunun gerçek kişiler, 5'inin ise tüzel kişiler (sendikalar, odalar, dernekler, birlikler vb) tarafından yapıldığı görülmektedir. 1998 yılı genelinde bir değerlendirme yapıldığında ise toplam 44 başvurudan 24+13=37'sinin gerçek kişiler, 2+5=7'sinin tüzel kişiler tarafından yapıldığı ortaya çıkmaktadır. Başvuruların %84 oranındaki bir kısmı gerçek kişilerce yapılmıştır.

Daha önceki raporlarımızda da vurguladığımız gibi, başvurular içerik açısından incelendiğinde konuların genellikle **idari usulsüzlük, yetki aşımı, idari ihmal, idari işlemlerde gecikme ve mahkeme kararlarına riayetsizlik olarak ortaya çıktığı** görülmektedir. Yukarıda belirtilen hususların, idarenin hukuk devleti ilkeleriyle ne

derece uyum içinde çalışıp çalışmadığının bir göstergesi olarak algılanıp, üzerinde düşünülmesi gerektiği inancındayız.

RAPORLAR

Yasamızın 16(2) maddesi gereği, Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman), kovuşturma yaptığı her konuda bir rapor hazırlar ve bu raporu Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına sunar. Anılan çerçevede Temmuz-Aralık 1998 devresinde, mevcut kişisel başvurulardan 11 adedinin daha raporları tamamlanarak Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına, Sayın Cumhurbaşkanı'na ve Sayın Başbakan'a gönderilmiştir. Böylece 1998 yılında tamamlanan rapor sayısı 18'e, kuruluşumuzdan bu yana tamamlanan rapor sayısı ise 36'ya ulaşmıştır.

Yasamızın 15(2)(3) maddesi, dairemize yapılan başvuru ve duyuları dikkate alırken, sözkonusu eylem ve işlemler konusunda dava açılıp açılmadığını veya konunun Hukuk Dairesi veya Polis Örgütüne araştırılıp araştırılmadığının incelemesini ve eğer böyle bir durum var ise şikayet sahibine konunun bildirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu çerçevede bir başvuru sahibine durum yazılı olarak bildirilmiştir. Ayrıca biri duyum olmak üzere 5 başvuru sahibine dairemizin girişimi sonucu konuları hakkında bilgi verilerek dosya kapatılmıştır.

Bir başvuru sahibi dairemizin girişimleri sonucu sorunlarının çözüm yoluna girmesi nedeniyle Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman)'a yaptığı başvurusunu geri çekmiştir.

Kişisel başvurulardan 14 adedinin soruşturmaları halen dairemiz elemanlarınca sürdürülmektedir. Bu soruşturmalardan 4 adedi rapor aşamasındadır.

Bu çerçevede toplam 138 adet kişisel başvurulardan;

Raporu tamamlananlar	: 25+11=36
Yetki alanımız dışında olan	: 8+ 1= 9
Havale edilen	: 1+ 0= 1
Şikayeti geri çekilen	: 4+ 1= 5
Şikayet konuları hakkında girişim yapıp başvurana bilgi verilip dosyası kapatılan	: 0+ 4= 4
Halen incelemesi sürdürülen	: 14
	<hr/>
	Toplam 69

adet başvuru işleme girmiştir.

Sonuç olarak mevcut başvuruların %50'si çeşitli düzeyde işlem görmüştür.

Temmuz-Aralık 1998 döneminde raporu tamamlanan 11 başvurunun ilgili olduğu birimler ise şöyledir:

Merkezi İdare : 8
 Yerel Yönetimler : 3
 Toplam:11

Böylece kuruluşumuzdan bugüne kadar tamamlanmış, 36 raporun ilgili olduğu birimler:

Merkezi İdare : 14+8=22
 Kamu Kurum ve Kuruluşları : 5+0= 5
 Yerel Yönetimler : 3+3= 6
 Genel Mevzuat : 3+0= 3
 Toplam: 36

Raporu tamamlanan 11 başvurudan 6'sında idarenin yasal çerçevede işlem yapmadığı ve kusurlu olduğu, 5'inde ise yasal çerçevede işlem yaptığı saptanmıştır. İdarenin çeşitli düzeylerde sorumluluğu bulunan 6 rapor konusunda 5'inde idare raporumuz doğrultusunda sonuç alıcı işlem başlatılmıştır. Bahse konu daire, yerel yönetim veya kamu kurum ve kuruluşları Sosyal Sigortalar Dairesi, Çevre Dairesi, Tapu Dairesi (2 konuda) ve Lefkoşa Belediyesidir.

İdarenin raporumuz doğrultusunda sonuç alıcı işlem başlatmadığı rapor konusu ise Gazi Magosa Kaymakamlığı ile ilgilidir. Yetkili merci olan Gazi Magosa Kaymakamının izinsiz inşaatlar konusunda gerekli özeni göstermediği gerekçesi ile Meclis Başkanı Sayın Hakkı Atun tarafından KKTC Başbakanlığına 13 Kasım 1998 tarih ve 20/97/3 sayılı yazı yazılarak "konu üzerinde duyarlılıkla durulması" talep edilmiştir.

Genel itibarıyla toplam 36 raporumuzdan 25'inde idarenin yasal çerçevede işlem yapmadığı, 11'inde ise yasal çerçevede işlem yaptığı saptanmıştır. Yerinde bulunan 25 raporun 18'inde idare raporumuz doğrultusunda sonuç alıcı işlem başlatmıştır. Buna göre idarenin uyarılarımızı dikkate alması neticesi %72 oranında bir performans sağlanmıştır.

Raporu tamamlanan 11 başvuruda şikayet sahiplerininin 9 adedi gerçek kişiler 2 adedi ise tüzel kişilerdir.

Temmuz-Aralık 1998 devresine ait 11 raporun konusu özetle şu hususları içermektedir.

1. 20 Ağustos 1998 tarih ve B.7.11.000./124 sayılı raporumuz:

Sayın Taynur Tüccar tarafından yapılan başvuruda, kayınpederi Sayın Ahmet Demirman'ın yaşlılık aylığı bağlanması için Sosyal Sigortalar Dairesine müracaat ettiği, Sosyal Sigortalar Dairesi tarafından gönderilen yazının ise eline geç geçtiği ve dolayısıyla 17 gün sigorta primi eksik olmasına rağmen ikinci müracaatını geç yapmak zorunda kaldığından iki aylık maaş kaybına uğradığından şikayet edilmiştir. Dairemizin incelemesi sonucu bu şikayet yerinde bulunmuş fakat yasal olarak kişinin tazmin edilmesi mümkün görülmemiştir. Ancak Sosyal Sigortalar Dairesinin yapılanmasındaki aksaklıklar vurgulanarak, düzeltilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

2. 24 Ağustos 1998 tarih ve B.E. 20.00.000/18 sayılı raporumuz

Taşkinköy Muhtarı Sayın Arif Aktaş Taşkinköy sınırları içerisindeki boş bulunan yerleşim alanlarında ticari amaçlı kum, çakıl ve hayvan gübresi depolandığını bu olayın bölge halkını sağlık yönünden tehdit edip rahatsızlık verdiğini belirterek, konunun Lefkoşa Belediyesine sözlü ve yazılı olarak iletilmesine rağmen Belediye Başkanının yasal yetkilerini kullanmayıp gerekli işlemleri yapmadığından şikayet etmiştir. Dairemizce yapılan inceleme sonucu şikayet yerinde bulunmuş ve dairemizin girişimleri neticesi Çevre Dairesi tarafından yapılan çalışmalar sonucu sorun çözümlenmiştir.

3. 25 Ağustos 1998 tarih ve B.5.00.000/275 sayılı raporumuz

Sayın Sezay Ekin, eşi Sayın Kutbittin Ekin'in kamu görevinde çalıştığı dönemde 4 Nisan 1997 tarihinde vefat ettiğini ve şahsı ve çocuklarına dulluk ve yetimlik aylığı bağlanması için Hazine ve Muhasebe Dairesine başvurduğunu ancak olumsuz yanıt aldığını belirterek kişisel başvuruda bulunmuştur. Dairemizce yapılan inceleme sonucu, Hazine ve Muhasebe Dairesi ve Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Dairesinin yasal mevzuat çerçevesinde işlem yaptıkları tespit edilmiştir. Ancak, bu çalışmada ortaya çıkan sorunun tekrar yaşanmaması için 36/1996 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Hizmetlerin Hesaplanması Yasası'nın 4. maddesinde öngörülen 55 yaşını doldurma şartının, sosyal hukuk devleti anlayışı çerçevesinde yeniden gözden geçirilerek düzenlenmesi ilgililere önerilmiştir.

4. 29 Eylül 1998 ve B.E.14.00.000/302 sayılı raporumuz

Sayın Şerife Ahmet Yıldırımlar dairemize kişisel başvuruda bulunarak inşaat izni alabilmek için Gönyeli Belediyesine müracaat ettiğini yapılan hesaplamada belirtilen inşaat harcına dört taksit şeklinde ödeme imkanı sağlandığını bildirerek, son taksidi unutarak

ödememesi üzerine iki yıl sonra yeniden yapılan hesaplamada yüksek bir harç miktarı tesbit edildiğinden şikayetçi olmuştur. Konuyu inceleyen dairemiz Sayın Yıldırımlar'ın inşaat ruhsat harcı hesaplamalarından dolayı herhangi bir mağduriyeti olmadığı ve Gönyeli Belediyesinin yapmış olduğu işlemlerin yasal mevzuata uygun olduğu görüşüne varmıştır.

5. 21 Ekim 1998 tarih ve B.7.11.000/301 sayılı raporumuz

Sayın Mustafa Alioğlu kişisel başvurusunda, Güzelyurt'ta bulunan işyerini kızına devretmek için Sosyal Sigortalar Dairesi Güzelyurt Bölge Amirliğine müracaat ettiğini, ancak Sosyal Sigortalar Dairesince işyeri devir işlemlerinin yapılabilmesi için kanıtlayıcı resmi belgelerle birlikte müracaatta bulunması gerektiğini bildirmiştir. Neticede dairenin, bu işyerini devretme talebini yasal süresi içinde işleme almaması nedeniyle mağdur olduğunu ve sigorta haklarından yararlanamadığını belirtmiştir.

Konuyu inceleyen dairemiz şikayet sahibi Sayın Alioğlu'nun iddia ettiği gibi mağdur olmadığını ve tüm sosyal sigorta haklarından yararlandığını tesbit etmiştir. Ayrıca Sosyal Sigortalar Dairesine, devir ile ilgili kuralların nasıl uygulanacağı konusundaki Tüzük ve Yönetmeliğin ivedilikle hazırlanması önerilmiştir.

6. 26 Ekim 1998 tarih ve B.E. 1.00.000/136 sayılı raporumuz

Akdoğan Belediye Başkanı Sayın Hüseyin N. Latif yapmış olduğu başvuruda Akdoğan Belediyesi sınırları içerisinde birçok izinsiz inşaat yapıldığı ve yetkili merci olan Gazi Magosa Kaymakamlığının yetkilerini kullanarak gerekli denetim ve yasal girişimleri başlatmayarak yasaya uygun olmayan davranışlara prim verdiğinden şikayete, Akdoğan Belediyesinin "inşaat ruhsatı" verme yetkisi alma girişimlerinin de sonuçsuz kaldığını belirtmiştir.

Konuya ilişkin raporumuzda Akdoğan Belediye Başkanı Sayın Latif'in izinsiz inşaatlar konusundaki sorunları değiştirilmiş şekliyle Fasıl 96 Yollar ve Binalar Yasası uyarınca Bakanlar Kuruluna şikayet etmesi gerekirken, uyguladığı hatalı yöntemler sonucu soruna çözüm bulamadığı vurgulanmıştır.

Öte yandan yetkili merci olan Gazi Magosa Kaymakamı Sayın Erden Özaşkın ise yasaların kendisine verdiği yetkiyi kullanmayarak ve yetkilerini kullanırken icazetli davranarak konunun yasalar çerçevesinde çözülmesine hassasiyet göstermiyerek, sorunun büyümesine fırsat verdiği belirtilmiştir.

Raporumuz üzerine konuya hassasiyet gösteren KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı Sayın Hakkı Atun 13 Kasım 1998 gün ve 20/97/3 sayılı yazılarıyla Sayın Başbakan'dan "konu üzerinde duyarlılıkla

durulması ve gereğinin yapılması”nı talep etmiştir. İdare bugüne kadar konuya ilişkin somut işlem başlatmamıştır.

7. 28 Ekim 1998 tarih ve B.7.13.00.000/101 sayılı raporumuz

Sayın Arif Desem kişisel başvurusunda kardeşi Sayın Burhan Hasan Tahsin adına Eşdeğer Mal Yasası uyarınca mallarının değerlendirilmesi için Tapu ve Kadastro Dairesi Müdürlüğüne başvurduğunu belirterek, ilgili dairenin kendisine bir dizi sorun çıkardığını vurgulamış ve yardımcı olunmasını talep etmiştir.

Konuyu inceleyen dairemiz, raporunda, 41/1997 sayılı İskan Topraklandırma ve Eşdeğer Mal Yasası uyarınca bahsekonu malların Danışma Kurulu tarafından değerlendirilerek Saptama, Değerlendirme ve Tazmin Komisyonuna gönderilmesinin gerekmekte olduğunu fakat Danışma Kurulu Başkanlığı ile görevlendirilen Tapu Memuru Sayın Cevdet Çağaşar’ın görevini yerine getirmiyerek Danışma Kurulu üyelerini toplantıya çağırmadığını belirtmiştir.

Dairemizin girişimleri sonucu Danışma Kurullarında görüşme bekleyen dosyalar için Danışma Kurulları ile toplantılar yapılması sağlanmış ve bu dosyaların Saptama, Değerlendirme ve Tazmin Komisyonuna gönderildiği öğrenilmiştir. İdare bu konuda gerekli düzenlemeyi yapmıştır.

8. 18 Kasım 1998 tarih ve B. 7. 12.00.000/359 sayılı raporumuz

Sayın Kemal Mut kişisel başvurusunda Ortaköyde bulunan taşınmaz malına dükkan ve ikametgah inşa ettiğini 1980 yılında röleve inşaat izni almak için Lefkoşa Türk Belediyesine başvurduğunu ve malının 3550 ayak karelik bölümünün yola bırakılması kaydıyla kendisine röleve izni verildiğini ve bilahare bu şekilde tapu aldığını belirtmiştir. Sayın Mut “tazminat haklarına hanel gelmeksizin” ifadesine rağmen tazminat alamadığını ve zamanında bilgi verilmediği için Yüksek İdare Mahkemesine başvurma hakkını da yitirdiğini vurgulamıştır.

Konuyu inceleyen dairemiz Sayın Kemal Mut’un röleve iznine Lefkoşa Türk Belediyesi tarafından konulan şarta itiraz etmiyerek, Bakanlar Kurulunun kamulaştırma emir kararından önce tapusunu aldığı ve bu tarihte bahsekonu kısmın Sayın Kemal Mut adına tapu kayıtlarında olmadığı tesbit edildiğinden tazminat alma talebinde bulunamayacağı görüşüne varmıştır.

İdare bu konuda yasal çerçevede hareket etmiştir.

9. 30 Kasım 1998 tarih ve B. 7.12.000/357 sayılı raporumuz

Sayın İlyas Akçam kişisel başvurusunda 1978 yılında Dipkarpaz köyünde kendisine “sulu arazi” olarak verilen arazinin suyunun azaldığını, bu nedenle arazisinin “kuru arazi” olarak

değerlendirilmesi için ilgili komisyona başvurduğunu fakat bu isteğinin kabul edilmediğinden yakınmıştır.

Dairemiz tarafından yapılan inceleme sonucu 2 Numaralı Saptama, Değerlendirme ve Tazmin Komisyonunun vermiş olduğu kararın yasalara uygun, doğru ve yerinde olduğu ve Sayın İlyas Akçam'ın uygulamadan dolayı mağdur olmadığı belirlenmiştir.

10. **16 Aralık 1998 tarih ve B.E. 20.00.000/354 sayılı raporumuz**

Sayın Soner Ergin kişisel başvurusunda Lefkoşa Türk Belediyesince konutunun su tüketimi için gönderilen faturalardaki su tüketim hesaplamalarında haksızlığa uğradığını ayrıca su sayacının ilgili görevlilerce okunmayıp maktu tarifeye göre düzenlendiğini belirterek şikayetçi olmuştur.

Dairemiz tarafından yapılan inceleme sonucu, varolan engeller nedeniyle sayaç okunamadığı hallerde hizmet faturalarının maktu tarifeye göre hesaplanmasının Lefkoşa Türk Belediyesi İçme Suyu Tüzüğü hükümlerine uygun olarak yapıldığını belirlemiştir.

Ancak Lefkoşa Türk Belediyesi'nin, Bakanlar Kurulu tarafından onaylanıp Resmi Gazetede yayınlanmamış ve yasallık kazanmamış olan Lefkoşa Türk Belediyesi İçme Suyu (Değişiklik) Tüzüğünü yürürlüğe giriş tarihinden önce uygulamaya koyup tüketici faturalarına yansıttığı tesbit edilmiştir. İlgili Belediye, hukuk dışı ve hiçbir geçerliliği olmayan bu tür uygulamalara derhal son vermesi yönünde uyarılmıştır.

Lefkoşa Belediyesi, 29 Ocak 1999 tarihinde yerel gazetelerde yayınlattığı bir duyum ile "hukuk devleti ilkelerine ve Ombudsman müessesesine olan saygı ve hukukun üstünlüğüne olan bağlılığın bir tezahürü olarak" ilgili faturaların yeniden değerlendirileceğini açıklamıştır.

11. **25 Aralık 1998 tarih ve B. 7.00.000/413 sayılı raporumuz**

Sayın Sıdika Hüseyin Nidai Ruso ve eşi Sayın Derviş Ali Ruso dairemize yaptıkları başvuruda, İskan ve Rehabilitasyon Dairesi Müdürlüğünde kayıtlı bulunan DD. 28487 numaralı dosyanın sahibi oldukları ve eşdeğerlerine karşılık halen "T" cetveli alamadıkları konusunda şikayette bulunmuşlardır.

Şikayet sahibi kişiler, arsa parselasyon işlemleri sırasında yol ifrazının ilgili daire tarafından hatalı yapıldığını bu nedenle de yaklaşık sekiz yıldır iskan sorunlarının çözülmediğini belirterek gerekli düzeltmenin yapılmasını talep etmişlerdir.

Konuyu inceleyen dairemiz bahse konu yol ifrazının hatalı yapıldığını tesbit etmiş ve girişimlerimiz neticesi idare yol ifrazının hatalı yapıldığını kabul ederek işlemleri geri almış ve düzeltme yoluna gitmiştir. Şahıslara ait DD.28487 numaralı dosyanın ise "T"

çetvelinin hazırlanması için Saptama, Değerlendirme ve Tazmin Komisyonuna gönderildiği belirtilmiştir. İdarenin konuya ilişkin olarak sonuç alıcı işlem başlattığı görülmektedir.

Dairemizin gerek yerel ve ulusal düzeydeki, gerekse de uluslararası düzeydeki çalışmalarını devam ettirmektedir. Karşılıklı bilgi aktarımı ve yeni gelişmelerin takip edilmesi açısından bu ilişkiler kaçınılmaz görünmektedir.

Gerek KKTC kamuoyunda gerekse de uluslararası düzeyde saygın bir yer edinmemiz açısından yerel basınımızdan gelecek yapıcı eleştiriler ile uluslararası düzeyde eğitim veren ve konuyla yakından ilgili birimlerden alacağımız veriler bu açıdan olumlu katkılarda bulunacaktır. Dairemiz genel anlamda hukuk ve kamu yönetimi ve özellikle de insan hakları konusundaki eğitime özel önem vermektedir.

Bu çerçevede ilişkilerimizin önemli bir ayağını oluşturan Uluslararası Ombudsman Enstitüsü (I.O.I) ile ilişkiler yeni boyutlar kazanarak devam etmektedir. Bu kurumdan bilgi akışı sağlanmaya başlanmıştır.

Öte yandan Türkiye ile ilişkiler de devam etmektedir. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü tarafından organize edilen ve 7-9 Aralık 1998 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilen "Türkiye İnsan Hakları Konferansına", Ombudsman Nail Atalay da katılmıştır. Konferansa, "KKTC'de İnsan Haklarının Korunması Mekanizması Olarak Ombudsman Kurumu" başlıklı tebliğ ile katılan Nail Atalay'ın konuşması olumlu eleştiriler almıştır.

Dairemizin yerel basından gerekli ilgiyi gördüğünü söylemek mümkündür. Raporlarımızın büyük bir kısmı yazılı ve görsel basında yer alarak tartışılmaktadır. Temmuz-Aralık 1998 devresi içerisinde Ombudsman Nail Atalay bir dizi canlı radyo ve televizyon yayınlarına katılarak, dairemizin işlevleri konusunda bilgi vermiş ve tartışılan güncel konular hakkında görüş bildirmiştir. Yazılı basınımızda bahse konu devre içerisinde Dairemizi ilgilendiren 53 adet haber yayınlanmıştır. Bunların 8 adedi köşe yazısı veya mülakat şeklindedir.

SORUNLAR VE SONUÇ

KKTC Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesinin sorunlarına bundan önceki birinci ve ikinci raporlarımızda da değinilmişti. Bugüne kadar geçen süre içinde ne yazık ki sorunlarımız konusunda herhangi bir gelişme kaydedilmemiştir ve bu sorunlar bütün yakıcılığı ile devam etmektedir. Kendimizi tekrar etmek pahasına bu sorunlara bir kez daha değinmekte fayda olduğu görüşündeyiz.

Dairemiz tarafından istenen görüş, görüş-savunma veya savunmaların zaman açısından dairemize ulaştırılması bakımından 38/1996 sayılı Yasamızda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle araştırma ve denetimlerimiz sırasında gereksiz gecikmeler ortaya çıkmaktadır. Dairemizce istenen bilgilerin dairemize verilmesi için Yasamızda asgari ve azami sürelerin belirlenmesi gerektiği görüşündeyiz.

Dairemize ulaştırılan bazı şikayet konuları çok eski bir geçmişe dayanmakta konular güncelliğini yitirmekte, çoğu kez başvuranın herhangi bir meşru menfaati kalmamakta ve soruşturmanın neticeye varması pratik olarak imkansızlaşmaktadır. Öte yandan birçok başvuruda kişilerin idari işlem veya eylemin devam ettiği hallerde bile başvurdukları ve sonucu beklemeden şikayet ettikleri görülmektedir. Bu tür başvurular çoğu kez şikayet sahiplerince dairemizce girişim yapıp ilerleme kaydedilmesine rağmen geri çekilmekte ve boşuna zaman israfına neden olmaktadır. Bu tür başvuruların ayıklanabilmesine olanak tanımak açısından, başvuru konularının geriye dönük olarak belli bir süre ile sınırlandırılması ve idari işlem veya eylem gerçekleşip bütün itiraz yolları tüketildikten sonra dairemize başvuru yapılması konusunda yasal bir düzenlemeye gidilmesi gerektiği inancındayız.

Bir başka sorun olarak ise dairemizin yayınladığı raporların akibeti konusu gündeme gelmektedir. Bilindiği gibi dairemiz herhangi bir yaptırım gücü ile donatılmış değildir. Raporlarımızın Yasamızın 16(2) maddesi gereği Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına sunulur. Aynı rapor KKTC Cumhurbaşkanı ve Başbakanı da gönderilir. Ayrıca raporlarımız basına açıktır. Ancak Cumhuriyet Meclisinin bilgisine sunulan raporlara ne tür işlem yapılacağı belli değildir. KKTC Meclisinin de denetim görevi yapabilmesi ve baskı unsuru olabilmesi için raporlarımızın ilgili komitelerde ve/veya Genel Kurulda görüşülmesi gerektiği inancındayız. Aksi takdirde raporlarımızda belirtilen hususlarda sonuç alıcı işlem yapma yetkisi idarenin takdirine bırakılacak ve raporlardan özlenen verim alınamayacaktır.

Dairemizin kadro sorunlarının çözümlenmesi de önemli bir husustur. Dairemizde mevcut idari kadro çok yetersizdir ve çoğu görevler münhaldir. Ayrıca hukuki meselelerle uğraşan bir daire olarak kadromuzda bir hukukçunun olması gerektiği inancındayız. Anayasal idari denetim organı durumundaki daire kadrolarımızın anayasal mali denetim organı olan Sayıştay kadroları ile arasındaki dengesizliğin giderilerek eşit düzeye getirilmesi ve yeknesaklık sağlanması gerektiği inancındayız.

Yukarıda belirtilen hususlardan dolayı bir yasa değişikliği yapılması kaçınılmaz görülmektedir.